den 134 nattsländearter (med den ej bestämda *Apatania*-honan inräknad), Dalarna 175 och Hälsingland 158.

Tack

Tack till Lennart Gullefors, Ludvika, för ljusfällefångsten vid Övre Hillen och till Hans Malicky, Lunz, Österrike, för kontroll av *Ylodes detruncatus*. Tillstånd för fångst av insekter på Omberg har beviljats av Länsstyrelsen i Östergötland.

Litteratur

Forsslund, K-H. 1953. Catalogus Insectorum Sueciae. Additamenta ad part II. Trichoptera. – Opusc. Ent. 18: 72-74.

Forsslund, K-H. 1971. Bo Tjeder 70 år. – Ent. Tidskr. 92: 123-125.

Forsslund, K-H. & Tjeder, B. 1942. Catalogus Insectorum Sueciae. II. Trichoptera. – Opusc. Ent. 7: 92-106.

Gullefors, B. 1988. Nattsländefångster (Trichoptera) från Jämtland, Medelpad och Gästrikland. – Natur i Norr 7: 51-62.

Gullefors, B. 2002. Sveriges nattsländor (Trichoptera), en provinskatalog med nyare fynduppgifter. – Ent. Tidskr. 123: 131-147.

Gullefors, B. 2003. Nya svenska provinsfynd av nattsländor (Trichoptera). – Ent. Tidskr. 124: 193-199.

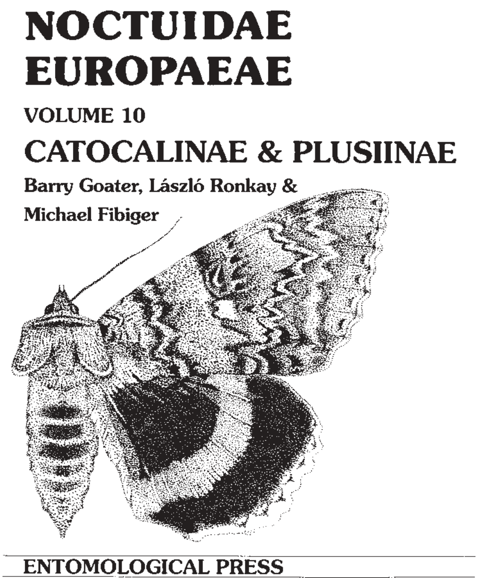
Gärdenfors, U. (red.) 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. – The 2000 red List of Swedish Species. – ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Lindroth, C. H. 1973. Karl-Herman Forsslund. In memoriam. – Ent. Tidskr. 94: 137-139.

Wiggins, G. B. 1998. Larvae of the North American caddisfly genera (Trichoptera). – University of Toronto Press. (2nd ed.).

Nytt standardverk om Europas nattflyn: Catocalinae och Plusiinae

Goater, B., Ronkay, L. & Fibiger, M. 2003. Noctuidae Europaeae volume 10. *Catocalinae* & *Plusiinae*. Entomological Press Sorö. 452 s. inkl 16 färgplanscher på fjärilar och 112 planscher i svartvitt foto med genitaliebilder (format 290 x 210 mm). Engelsk text. Pris 1090 DKK exkl postavgifter (10 % rabatt för abonnenter på Noctuidae Europaeae.) Boken kan beställas genom Apollo Books, Danmark (www.apollobooks.com).

Inledningsvis diskuteras fylogenin hos *Catocalinae* från tribusnivå till de olika släktena, alltöversiktligt presenterat i ett cladogram. Därefter presenteras underfamiljerna *Catocalinae* (98 arter) och *Plusinae* (58 arter). Dessutom har den till *Catocalinae* parallella underfamiljen *Calpinae* (2 arter) behandlats, vilket totalt blir 158 arter. På de 16 planscherna är 743 fjärilar avbildade. Det är en estetisk upplevelse att långsamt bläddra sig igenom färgplanscherna och förundras över dessa arters färger och former. Bildkvalitén är liksom tidigare av yppersta klass. Genitalierna är fotograferade och bildbehandlade så att varenda detalj framträder mycket tydligt, det bästa jag sett i denna väg. Ett plus är också att genitaliernas byggnad är föredömligt förklarade i stora tydliga figurer.

Av de arter som boken behandlar är 44 anträffade i Sverige (bofasta eller tillfälligt). De svenska arterna

fördelas i underfamiljerna på följande släkten med antal arter inom parentes: ***Catocalinae*** med *Tyta* (1), *Minucia* (1), *Grammodes* (1), *Euclidia* (1), *Callistege* (1), *Catocala* (9), *Laspeyria* (1), *Lygephila* (3), ***Calpinae*** med *Scoliopteryx* (1) och ***Plusiinae*** med *Abrostola* (3), *Trichoplusia* (1), *Chrysodeixis* (1), *Macdunnoughia* (1), *Diachrysia* (3), *Polychrysia* (1), *Lamprotes* (1), *Autographa* (7), *Syngrapha* (5) och *Plusia* (2).

De översiktliga utbredningskartorna är utmärkta för att snabbt få en uppfattning om arternas utbredning, men kan vid större upplösning visa lite fel. För svenska förhållanden är utbredningen av *Catocala pacta* direkt missvisande i nuläget. Artens förekomstarea idag är begränsade till några mindre områden i Småland och på Gotland, men med tillfälliga fynd utanför dessa områden. Detsamma gäller *Catocala adultera* som anges för de östra delarna av Sverige, men som inte är bofast i landet utan endast är funnen som migrant. *Abrostola tripartita* anges för långt norrut. Den är inte funnen i Norrbotten och lappmarkerna. Man funderar också en del om arters nuvarande status, t ex då man läser om *Lamprotes c- aureum*, som i Sverige troligen är utgången sedan 10 år. Finns den verkligen kvar i hela det stora utbredningsområdet söder och öster om Sverige? Tyvärr innehåller boken inga sådana upplysningar utan är i första hand taxonomisk med kortfattad text om arternas biologi och utbredningar.

I det besvärliga art-komplexet *Diachrysia chrysitis* och *tutti* görs en noggrann utredning för att bringa klarhet i artfrågorna. Den art som vi kallat *tutti* i Europa är i själva verket den västpalearktiska representanten av den österut förekommande *stenochrysis*.

De besvärliga syster-arterna *Autographa pulchrina* och *buraetica* kräver i vissa fall genitalpreparering med utblåst vesica, för att säkert kunna bestämmas enligt lås- nyckel teorin. Fig. 316 visar på trolig variation hos *pulchrina*-hongenitalie, men som mycket liknar *buraetica*. Fig. 317 visar en ovanligare form på ductus bursae hos *buraetica*. Vanligen är ductus bursae hos *buraetica* bredare än vad Fig. 317 visar. Utseendemässigt är *A. buraetica* variabel med gulaktiga, *jota*-liknande exemplar, brungula *pulchrina*-liknande till de mer brungråa violetta djuren, som är de vanligaste (åtminstone i Sverige). I själva verket kanske detta artkomplex döljer ytterligare arter. Utseendevariationen framgår inte av de avbildade exemplaren.

Med tanke på den globala uppvärmningen och att många arter rycker fram norrut bl a *Catocala fulminea* och *Minucia lunaris* (båda förmodligen bofasta i landet nu), så blir boken nödvändig för att bekanta sig med potentiella kandidater som kan dyka upp i landet. Däremot blir det besvärligare med de allt fler införda arterna genom ökad handel och snabba transporter. I Sverige hade vi stora bestämningsproblem med en införd *Chrysodeixis*-art som inte var *C. chalcites* och som antogs vara *C. acuta*. Tack vare denna bok fick vi tillgång till genitaliebilder av honan till *acuta* som då också kunde uteslutas. Arten kunde slutligen bestämmas till *Chrysodeixis eriosoma*, tillhörande den Orientaliska-Australiska regionen, alltså en art som inte tillhör Palearktis eller Afrikanska regionen, utan enbart är påträffad som införd art i växthus i Europa.

Sammanfattningsvis skall sägas att detta prakt- och standardverk onekligen fyller ett stort behov och kan varmt rekommenderas alla fjärilsintresserade. Michael Fibiger, eldsjälen bakom detta gigantiska europeiska fjärilsprojekt, är bara att återigen gratulera till ytterligare en del, den åttonde i Noctuidae Europaeae. Det är med stora förväntningar men ser fram emot de återstående fyra delarna.

Göran Palmqvist

Ny bestämningsbok över brokmalar, m.fl.

Koster, S. & Sinev, S., 2003. *Momphidae s.l. Microlepidoptera of Europe, Volume 5.* Utgiven av Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Danmark. 387 sidor. Format 24 x 17 cm. Bunden. ISBN 87-88757-66-8. Pris 740 DKR.

Det är nu 35 år sedan den polske småfjärilsspecialisten Tadeusz Riedl kom ut med sin ”Materieux pour la connaissance des *Momphidae* paléarctique”, som har varit till stor hjälp för bestämningen av brokmalar och närbesläktade grupper. Sedan dess har dock mycket hänt och det är en stor glädje att nu ha en modern bestämningsbok över de grupper som det anmälda verket rymmer.

Koster och Sinev är erkända auktoriteter när det handlar om de familjer som brokmalarna omfattar. Förenklat sett har Koster stått för huvuddelen av illustrationerna och taxonomiska data om de ingående arterna medan Sinev har bidragit med fakta om arternas biologi och gruppernas ställning i förhållande till världsfaunan (systematiken). Kombinationen synes ha varit mycket fruktbar. I förhållande till den tidigare europeiska traditionen vid behandlingen av specifika art-, släkt eller familjegrupper, kan man här ana, att den ”östeurpeiska skolan” haft inflytande över